

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.

Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Împăratul și Regele Francisc Iosif I.

La o nouă cercare au fost puse popoarele de diferite limbi ale monarhiei austro-ungare și o nouă și nemărginită durere le-a pregătit proovedința divină, în aceste zile de generală obidă, prin chemarea la sine, în mod neașteptat, a Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru *Francisc Iosif I*, adormit în Domnul Marți, în 21 Noemvrie n. seara la orele 9 și 5 minute, în etate de 86 de ani și trei luni.

De o parte etatea înaintată și trecută binișor peste limitele vieții omenești, stabilite din partea psalmistului, iar de altă parte sbuciul mărilor sufletești din anii din urmă, emoțiunile prin cari va fi trecut și durerile pe cari le va fi suferit pentru enorumele jertfe aduse de credincioasele sale popoare, în nobilă emulară, în bani și în sânge, pe altarul patriei și întru apărarea tronului, au făcut, ca inima nobilă și generoasă a celui mai bun Domnitor din lume să încete subit de a mai bate, ca prealuminatul și preagrațiosul Împărat și Rege *Francisc Iosif I* să se mute din lumea aceasta în cea vecinică și liniștită, unde nu mai este durere, nici scârbă, nici suspinare, ci pace, liniște, odihna, viață nouă și fără de sfârșit.

Intre bubuite de tunuri și ropote de puști a urcat tronul la 1848 prefațatul Împărat și Rege *Francisc Iosif I*, și tot între bubuite de tunuri și ropote de puști își încheie acum viața pământeană, pentru a trece la cea vecinică și nesupărătă de griji și de năcazuri.

Va fi murit însă liniștit bunul nostru Monarh, pentru că brava sa armată, în alianță cu armata germană, va apăra tronul, trecut acum în posesiunea Alteței Sale imperiale și regale, Arhiducelui și Moștenitorului de tron *Carol Francisc Iosif*, precum și interesele monarhiei austro-ungare, cu aceeași succés splendid, ca în cei doi ani trecuți, de când decedatul Împărat și Rege a fost necesitat să scoată sabia din teacă, pentru apărarea onoarei șirbitelor monarhiei și pentru delaturarea primejdijilor, cari îi amenințau tronul și dinastia.

Va fi murit însă liniștit bunul Monarh mai ales din motivul, că în lunga sa domnie de aproape 68 de ani rău nu a făcut niciodată și nimănui, ci numai bine unde a putut și când a putut. Pe el însă, pe capul încoronat al unei mari împărații, l'a persecutat soartea neconitenit, astfel, că din viața aceasta trecătoare n'a cunoscut decât partea ei cea amară, n'a cunoscut decât durerile și suferințele. De bucurie și de fericire deplină rareori i s'a făcut parte. Si tocmai bunătatea sa proverbială de o parte, iar de altă parte faptul, că totuși, ca om, a trecut și prealuminatul defunct prin toate suferințele și durerile cari pot fi pregătite unei inimi simțitoare omenești, va face, ca popoarele credincioase din monarhie să primească stirea despre trecerea Maiestății Sale la cele vecinice cu adâncă sguduire sufletească, cu lacrimi de durere în ochi și cu sinceră părere de rău.

Mai ales noi, Români de legea ortodoxă din patria aceasta iubită, avem motiv de a jeli cu toată sinceritatea și din adâncul inimii moartea Împăratului și Regelui nostru *Francisc Iosif I*, pentru că aceea ce avem, mitropolia independentă și organizația noastră bisericească, autonomia clădită pe bazele cele mai trainice, dela adormitul în Domnul avem, din grația sa și din marinimia sa! Cu sentimente de gratitudine își vor aduce credincioșii bisericii noastre dreptmăritoare totdeauna aminte de acum adormitul în Domnul, Împăratul și Regele *Francisc Iosif I*, și cu pietate îi va fi rostit numele, din partea tuturor generațiilor viitoare, cari se vor adapostii la umbra așezămintelor și a întocmirilor noastre bisericești și culturale, create din grația și cu ajutorul fericitului în Domnul, căruia bunul Dumnezeu dăruiască-i odihna, de care în lumea aceasta nu a prea avut parte, așezându-l în sinurile dreptilor, acolo, unde toți dreptii se odinăsc.

In veci amintirea Lui!

*

Împăratul și Regele *Francisc Iosif I* s'a născut în 18 August 1830, ca

fiul cel mai mare al arhiducelui *Francisc Carol* și al arhiducesei *Sofia*, principesa de Bavaria. Educaționea i s'a făcut sub conducerea mamei sale, a arhiducesei *Sofia* și a contelui *Bomelles*. Primul pas în viață publică l-a făcut în anul 1847, când a reprezentat pe împăratul *Ferdinand*, unchiul său, la instalarea palatinului *Stefan*, făcută cu mare solemnitate în Pojón, unde și-a căstigat imediat iubirea Maghiarilor, prin seriositatea și corectitatea cu care și-a împlinit misiunea însemnată.

In Aprilie 1848 era să fie numit guvernator în Boemia, dar a preferit să meargă în Italia și să iee parte la răsboi, sub comanda lui Radetzky. Evenimentele politice au luat apoi în curând o astfel de întorsătură, încât tinărul de 18 ani, Arhiducele *Francisc Iosif*, fu chiamat pe neașteptate pe tron. Spre a scăpa adepă de promisiunile făcute fără multă precugere de împăratul Ferdinand unora și altora, consiliul familiar al casei domnitoare a declarat de majorean pe arhiducele *Francisc Iosif*, și esoperând resignarea împăratului Ferdinand și renunțarea arhiducelui *Francisc Carol*, tatăl arhiducelui *Francisc Iosif*, dela dreptul de a urca tronul, l-a proclamat pe tinărul de 18 ani, Arhiducele *Francisc Iosif*, de împărat al Austriei, simțindu-se necesitatea, în acele zile de turbureală, de a se depune frânele guvernării, — cum zicea Windischgrätz, — în mâinile «cu totul libere ale unui om neinfluent, neatins, nelegat de încurcăturile premergătoare». Actul însemnat s'a întâmplat în 2 Decembrie 1848. De atunci, până în ziua morții, 21 Noemvrie n. Împăratul și Regele *Francisc Iosif I* a stat în fruntea monarhiei austro-ungare, ca înțelept și drept domnitor al ei.

Revoluția maghiară dela 1848, începută și continuată pentru asigurarea neatârnării țării, fu în curând învinsă cu ajutorul Rusiei și se introduce absolutismul, cu toate urmările și cu toate amintirile sale. Restabilită fiind liniștea în monarhie, tinărul domnitor *Francisc Iosif* își reluă locul de dirigent în federaționea germană, înfrângând politica prusiană prin convențiunea legată la 1850 în Olmütz.

In 24 Aprilie 1854 s'a căsătorit cu *Elisabeta, Amalia, Eugenia*, fiica a doua a principelui *Maximilian* de Bava-

ria și a soției acestuia *Ludovica*, de altcum verișoară bună a tinărului monarh. In anul 1854 Domnitorul monarhiei austro-ungare se pune în opoziție față de Rusia și și pierde astfel simpatiile aliatului de odineoară, iar la 1855 încheie cu curia papală concordatul, prin care statul e estradat bisericii.

Tendința aceasta ultramontană, precum și absolutismul centralist și germanizator, au produs catastrofa dela 1859, când monarhia austro-ungară a avut răsboi nou cu Italia. Tinărul monarh a plecat în persoană în Italia, pentru a conduce răsboiul în contra Italienilor și Francezilor aliați, dar nu a avut noroc și succes, ci a fost necesitat a încheia pacea dela Villafranca și a ceda Italiei Lombardia, lăsând ca să treacă eghemonia în mâinile Prusiei.

Desastrul acesta documentând imposibilitatea menținerii sistemului absolutistic și centralist, tinărul monarh se văzu silnit a inaugura unele reforme, cari însă, rămânând tot în cadrele tradițiilor iosefinie, se executa numai cu șovâială și pe jumătate. Experimentele constituționale apoi, făcute cu diploma din 20 Octombrie 1860 și cu constituționea proclamată sub Schmerling la 26 Februarie 1861, tineau pe deoparte a mulțumi popoarele din monarhie, dar pe de altă parte aveau de scop menținerea preponderanței germane și menținerea centralismului. Rezultatul a fost o nouă catastrofă, cea dela Königgrätz din anul 1866, când Austria fu scoasă din federaționea germană și perdu Venetia întreagă.

Sub greutatea evenimentului acestuia Monarhul făcu concesiuni mari Maghiarilor, acordă Ungariei independență economică și politică, decretă desfacerea și împărțirea monarhiei în două state coordinate, ale căror referințe au fost regulate prin pactul dela 1867. Austria a primit în înțelesul acestui pact guvern separat și Ungaria iarăși guvern independent constituțional, și numai armata a rămas comună, apoi conducerea politicii externe. Pe baza acestui compromis Împăratul *Francisc Iosif* se înconează în 8 Iunie 1867 în Budapesta de rege apostolic al Ungariei, și în monarhie se începe o eră nouă, cu guvernament constituțional, atât în Ungaria, cât și în Austria.

In Ungaria lucrurile s-au desvoltat bine pe baza transacției dela 1867, în Austria însă, Germania, cari aveau să țină în mână frânele conducerii, întocmai ca Maghiarii în Ungaria, s-au dovedit, de prea slabii pentru această misiune, au perdit în curând terenul de sub picioare, și stări chaotice s-au născut și sunt în permanență în Austria de multă vreme în privința politicii interne. Succese a avut însă monarhia noastră austro-ungară în politica esternă, mai ales prin alianță sinceră și trainică dintre Austro-Ungaria și Germania, la care s'a aliat mai târziu și perfida Italia și apoi și mai perfida România, o alianță, care în răsboiu prin care trecem acum s'a dovedit, că ce necesară era și că ce folosoitoare e pentru apărarea tronului și a hotarelor monarhiei, atacate acum de toți și din toate părțile.

Impăratul și Regele Francisc Iosif I s'a bucurat totdeauna de cea mai sinceră iubire și de cea mai mare venerație la toate popoarele sale, cari au plâns cu el, când dureri îi apăsau înima, și s'a bucurat cu el, când erau date motivele bucuriei. Au fost impunătoare omagiile cari i s'a adus cu ocasiunea jubileului de 50 de ani de domnie, apoi de 60 de ani de domnie, și ar fi fost extraordinar de strălucite serbările cari s'ar fi aranjat cu aceste ocasiuni, dacă preagătiosul monarh nu dispunea din vreme, să nu i se aranjeze nici un fel de serbări sgomotoase și costisitoare, ci banii să se folosească mai bine pentru scopuri filantropice-umanitare și pentru ajutorarea săracilor.

Ca om, ca tată de familie, Impăratul și Regele Francisc Iosif I a indurat multe și grele lovituri. I-a murit unicul său fiu, moștenitorul de tron Rudolf, între împrejurări foarte trăgice, în 29 Ianuarie 1889, în etate de 31 de ani, și a murit soția Elisabeta, în anul 1898, asasinată fiind de un anarchist în Geneva. A rămas cu fiicele sale Ghisela și Maria-Valeria, prima căsătorită cu Leopold, principe de Bavaria, cea din urmă căsătorită cu Arhiducele Francisc Salvator.

Ajuns la adânci bătrânețe, — căci era atunci de 84 de ani, — e atins apoi la anul 1914 de o nouă și grea lovitură. Impăratul și Regele nostru, acum adormit în Domnul, Francisc Iosif I, nepotul său și moștenitorul de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand, făla și mândria sa, precum și nădejdea popoarelor din monarhie, e asasinat mișelește în Sarajevo, împreună cu soția sa Sofia de Hohenberg, și din acest omor politic se naște răsboiul groaznic, la care asistăm de doi ani și trei luni, răsboiul, ale căruia grozăvii le-a văzut și le-a simțit și Impăratul și Regele Francisc Iosif I, al căruia sfârșit însă nu a mai putut să-l ascupe, ci obosit de lunga domniere și îndurerat de cele ce se petrec în lume, a plecat la glorioșii săi înaintași, părăsind această vale a plângerilor. Fie bine primit între cei buni și drepti, căci memoria sa în veci binecuvântată are să fie!

Momentele din urmă.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Francisc Iosif I, a fost cuprins încă pe la începutul lunii Noemvrie de un catar, despre care se credea la început, că are să fie trecător, ca în anii din urmă, în cari încă trecuse Maiestatea Sa prin o astfel de boală ușoară. In zilele din urmă însă medicii au văzut și au constatat, că de astădată boala e mai îndărătnică, în urma faptului, că Maiestatea Sa începe să slăbească, prin urmare e temere că nu o va mai putea învinge.

S'a luat dispoziții, ca toți membrii familiei și ai casei domnitoare să fie în apropiere. In zilele din urmă catarul trecuse apoi în aprindere de plămâni. Temperatura era urcată, ape-

titul dispăruse. Cu toate acestea, ziua intreagă Maiestatea Sa o petrecea în cabinetul său de lucru. Marți dimineață, în ultima zi a vieții, s'a sculat, ca de obicei, de dimineață, și a stat în cabinetul de lucru până la orele 6 seara, când medicii au constatat o slabire atât de mare a corpului și înaintarea pneumoniei în aşa grad, încât l-au înduplecăt să se pună în pat. A fost dus în camera de dormit, desbrăcat și aşezat în pat, apoi medicul Kerzl l-a întrebăt: «Ce dispuneți Maiestate pentru ziua de mâine?» iar Maiestatea Sa a răspuns: «Mă voi scula la 3 și jumătate, la vremea obișnuită», apoi a adormit, fiindu-i acestea ultimele cuvinte, pentru respirația a început acum să fie tot mai greoajă, funcționarea inimii tot mai slabă, până ce la orele 9 și 5 minute medicii au constatat, că inima nu mai bate. Maiestatea Sa a adormit în Domnul! Erau prezenți toți membrii familiei, în frunte cu noua păreche domnitoare, ministrul de externe, baronul Burian, și toți înalți dignitari ai curții.

Inmormântarea se face Joi, în 30 Noemvrie.

Suirea pe tron a decedatului Monarh.

— Din „Cartea de Aur“ vol. I. —

In 2 Decembrie 1848 s'a întâmplat abdicarea împăratului Ferdinand și suirea pe tron a tinărului arhiduce Francisc Iosif.

Curtea se afla în Olmütz, unde să aflau și miniștrii toți, precum și arhiducele Francisc Iosif, în ziua de 2 Decembrie.

La orele opt dimineață autoritățile civile și militare au fost convocate toate la o intrunire, în reședința arhiepiscopescă din Olmütz, fără se știe nimeni scopul intrunirii. La orele nouă apoi un funcționar de curte a intrat în sala de intrunire și a vestit cu ton înalt celor prezenti, că Maiestatea Sa împăratul Ferdinand a renunțat la tron, iar puterea de domitor a trecut asupra arhiducelui Francisc Iosif, care va purta numele Francisc Iosif I.

Toți au trecut în sala de încoronare, unde s'aștepta noui monarh pentru a le primi omagiile. Tinărul monarh a întins mâna fiecăruiu dintre cei prezenti, mulțumindu-le în mod afabil pentru urările aduse. S'a cunoscut apoi actul de abdicare în fața tuturor, și s'a luat hotărârea, să fie publicat imediat populației. In sunetul trimițărilor a fost ceteță în limba germană și cehă, în piață mare a orașului Olmütz, în fața consiliului comună și într'un suburbium, următoarea comunicare oficială:

— «Din preaințata însărcinare să aduce la cunoștință tuturor, că amăsurat actul solemn de abdicare al M. Sale c. r. împărat și rege guvernator Ferdinand I, împlinit astăzi în sala de încoronare din reședința arhiepiscopescă a capitalei acesteia regale, în prezența membrilor aici aflători ai preainței case domnitoare și a consiliului ministerial, coroanele imperiului austriac și ale celorlalte regate une, cum și ale tuturor țărilor de coroană de orice nume, au trecut asupra Alteței Sale imperiale, preaiubitului nepot al M. Sale, a preaințatului arhiducelui Francisc Iosif, după ce preaințatul său tată, Alteța Sa c. r. arhiducele Francisc Carol a renunțat la dreptul său de moștenire în favorul fiului său prim născut și a urmășilor legitimi ai acestuia. Drept aceea facem prin aceasta cunoscut, că M. Sa împăratul și regele acum domitor Francisc Iosif I, a primit guvernarea, și din preaința sa însărcinare transmitem fiecăruiu bunăvoie și grația sa împărtăscă. Trăiască împăratul Francisc Iosif I.»

Intr'acestea garnisoana din Olmütz fu concentrată pe câmpul de exercițiu. Ambii monarhi au mers să țină revistă asupra ei. In prezența comandanțului Windischgrätz, a baronului Iellasich și a celorlați numeroși generali, noui Monarh a primit jurământul solemn al armatei. Seara împăratul Ferdinand a plecat la Praga, cu împărateasa Maria Ana. Nouii monarh i-a petrecut la gară călare.

Impăratul Francisc Iosif a întărit în funcțiune pe toți miniștrii de mai nainte ai Austriei, și a mai numit și pe baronul Kulmer ministru fără portofoliu, cu drept de vot în consiliul de miniștri. Pe banul Iellasich l-a numit guvernator peste Dalmatia și Fiume, iar pe generalul Suplicaci, ales din partea congresului Sârbilor voevod peste părțile din Banat locuite de Sârbi, l-a întărit în această dignitate.

Tinărul Monarh a început deci în ziua primă de domnie să desvoile o activitate rară în conducerea afacerilor de stat. De importanță deosebită era numirea

baronului Kulmer de ministru fără portofoliu, pentru că toți vedea în aceasta dispoziție începutul execuției dorinței de a se forma un singur cabinet pentru monarhia întreagă. Baronul Kulmer era să fie însărcinat numai cu rezolvarea de chestiuni ungare.

Maghiarii au rămas consternați când au primit stire despre cele întâmplate la Olmütz, pentru că l-a schimbat ca aceasta ei s'așteptat mai puțin. De aceea, Kossuth a denegat publicarea manifestului edat din partea nouilui domitor și a dat ordin, ca răsboiul să fie purtat mai departe, până la ultima picătură de sânge maghiar. Dieta ungără din Pesta a protestat în 7 Decembrie în contra celor întâmplate, declarând prin concluză întregul act de nelegal și fără putere de drept.

Din prilejul abdicării de tron, împăratul Ferdinand a adresat popoarelor din întreaga monarhie un manifest, subscris și de arhiducele Francisc Carol, tată nouilui domitor, iar în aceeași zi a apărut și manifestul împăratului Francisc Iosif, prin care comunică credincioaselor popoare din monarhie suirea sa pe tron. E următorul:

— «Noi, Francisc Iosif întâiul, din mila lui Dumnezeu împărat al Austriei, rege al Ungariei, Boemiei, mare principiu al Transilvaniei, etc.

După ce prea luminatul nostru unchiu M. Sa Ferdinand I, cu numele acesta cincilea rege al Ungariei și Boemiei, din motivele înșirate în preaințatul manifest din ziua de astăzi a binevoit a renunța la tronul întregei monarhii austriace, prin urmare și la coroana neîndoioasă legată de el a regatului ungar, și după ce prealunatul meu tată, arhiducele Francisc Carol chemat la moștenirea de tron, pe care regulează sanctiunea pragmatică și o determină legile țării, a renunțat în mod solemn dela dreptul asupra coroanei, am întrat noi, pe baza dreptului natural și legătură de succesiune, în guvernanța celorlalte state, precum și a regatului Ungaria și a marelui principat Transilvania.

In momentul în care, dacă am putea urma boldului înimii noastre, prima cea mai plăcută datorință a noastră ca rege ar fi de a consacra întreaga noastră nisună promovării pacinice a fericirii și a bunelești a popoarelor noastre ungare, vedem cu durere, că e imposibilă implementarea acestei intenții, menită să preciseze eficacitatea guvernării noastre viitoare.

Purtarea unei fațuni criminale, care bătându-și joc de toate admonițiile părinților și de serioasele porunci ale preaințărilor mei antecesor, după ce cu folosirea celor mai condamnabile mijloace a provocat revoltă pe față și în unire cu răvătitorii a îndrăsnit să atace trupele noastre credincioase, iar în rezistență lor revoluționară rămâne și mai departe, abușând de numele sfintit al regelui și al patriei, ne dă dureroasa convingere, că mare parte a locuitorilor cu bune sentimente din Ungaria și Ardeal nu poate să-și manifepte credința și alipirea eredității față de rege ei năște de-a fi eliberată de sub apăsarea tiranică a răsărităilor, cu forță armată.

Adânc amărît de această poruncă de necesitate, pe care ne-o impune cea mai grea dintre datorințele regale, păsim cu conștiință linistită la execuțarea ei, pentru că numai pe calea aceasta ni-se arată — după regretabilele evenimente din timpul din urmă, — speranța, de-a putea asigura pe seama popoarelor din Ungaria date nouă din partea lui Dumnezeu, binecuvântările păcii, deplina recunoaștere și acordare a naționalității lor, precum și prosperarea bunei lor stări.

In scopul acesta ne simțim înăuntru de toate îndemnați să menținem în întregime decisiunile și dispozițiile luate din partea preaințărilor noștri antecesor în 6 și 7 Noemvrie a. c. și a supune toate autoritățile celei mai stricte responsabilități pentru implementarea negreșită a acelora.

Intărim deci în poziția sa pe comandanțul suprem al trupelor austriace numit din partea preaințatului nostru antecesor pentru sufocarea revoltei și provăzut cu toate imputernicirile, pe mareșalul principie de Windischgrätz. Intărim imputernicirile ce i-sau dat în preaințatul manifest din 6 Noemvrie a. c. și-l însărcinăm de nou cu aplicarea tuturor mijloacelor necesare pentru stabilirea ordinei și a păcii.

Ordonăm trupelor noastre seduse din Ungaria și Ardeal să se pună sub comanda supremă a numitului mareșal, și să se alăture la steagurile, cari până în timpul mai recent erau simbolul de credință, onoare și viteje, și de cari numai minciuna și înșelătoria a putut să le înstrâneze.

Contăm la plină siguranță la sentimentul de drept, la credința moștenită a locuitorilor iubitori de pace din Ungaria și Ardeal, așteptând să se opună din toate puterile criminalelor seducerii ale răsărităilor egoiști, să sprijinească în cercul activității lor aceste intenții ale noastre, îndreptate spre binele lor, și să promoveze apropierea momentului atât de mult dorit din partea noastră, în care sub scutul și apărarea lui Dumnezeu dat ne va fi să le adresăm vorbe de pace, de unire și de incredere.

Datu-să în reședința noastră regală din Olmütz, în Decembrie ziua a doua, anul Domnului o mie opt sute patruzeci și opt. Francisc Iosif m. p.

Suirea pe tron a împăratului Francisc Iosif episcopul Szeguna a adus-o la cunoștința credincioșilor săi în 4/16 Decembrie, prin următorul circular:

— «Preacinstiștilor protopopi, cucerincilor preoți și dreptcredincioasă turmă eparhială!

Preabunul părinte al tuturor popoarelor austriace, augustul nostru împărat Ferdinand întâiul, s'a lasat de tronul și de împăratia Austriei, din pricina lui în alaturatul aici manifest arătate, și în stăpânerie împăratiei a urmat preastrălucitul său nepot, arhiducele Francisc Iosif I, preaințat carele, prin altul aici alăturat manifest ve-

ștește tuturor popoarelor suirea sa pe tronul strămoșesc al împărației austriace.

Deci făcându-vă cunoscută vouă tuturora suirea cea legiuină pe tronul împăratesc a M. Sale înalțatului nostru împărat *Francisc Iosif I.*, — sunt convins, că prenumeu, aşa și toți frații mei în Cristos, precum și întreg iubitor meu neam roman, — aducând înaintea altarului lui Dumnezeu ferbinte mulțumită pentru mai mult decât părinteasca grije a fostului, preabunului și nici-când uitatului împăratului nostru Ferdinand, și dorindu-i totodată, ca să-l învrednicească Dumnezeu a petrece zilele vieții sale până la adânci bâtrânețe, în pace și îndestularea înimii sale cei evlavioase, — noi toți, zic, întâmpinăm cu fiească dragoste și cu adevărată supunere pe noul uns al Domnului, pe preainălțatul nostru împărat *Francisc Iosif*, poftindu-i, ca să-l scutească pe el numele Dumnezeului lui Iacob, să trimîtă lui ajutor dintrul cel sfânt și din Sion să-l sprinjească pe El. Dee lui Domnul, după inima cea bine simțitoare a sa, și tot sfatul lui să-l împlinească; și să-i dea lui sporierea lui Moise, viteja lui David și înțelepciunea lui Solomon, spre împăciuirea tărilor sale.

Doamne al puterilor, fii cu înalțatul nostru împărat *Francisc Iosif!*

Doamne al puterilor, fii și cu noi, cari îți cântăm: «Mântuește Doamne poporul tău și binecuvântă moștenirea ta, biruință împăratului nostru *Francisc Iosif I.* asupra protivnicilor dăruște și cu crucea ta păzește pe poporul tău».

In sfârșit, sunt încredințat, că întreaga preotime își cunoaște sfânta sa datorință de a pomeni de acum incolo la dumneiasca slujbă pe preainălțatul noul nostru împărat *Francisc Iosif I.*, făcând prin cetere și esplicarea manifestelor aici alăturate, la întreg poporul nostru, din destul cunoscută toată starea lucrului acestuia, atât de momentos.

Ce spre a se ajunge cu mai bun spor să se cetească și să se tilcuescă din amvoane manifestele acestea în trei Duminici sau sărbători una după alta, împreună cu circularul acesta.

După care sunt cu binecuvântare arhipăstorească, al tuturor de binevoitor:

Sibiu, 4 Decembrie v. 1848. Andrei *Şaguna* m. p., episcop».

Primirea la curte a episcopului Șaguna a fost din cele mai afabile, după cum singur spune în o scrisoare trimisă consistorului său din Sibiu, în care zice, că: «după suferirea și învingerea celor mai amare năcăzuri, am ajuns în 4 Februarie n. c. aici în Olmütz, și în 6 am și dobândit audiență la împăratul, care mulțumită lui Dumnezeu, m'a primit bine și m'a încredințat despre asemenea îndrepătire și pentru nația noastră. Tot în ziua aceea am fost norocos a prânzi la împăratul...»

Episcopul Șaguna s'a dus apoi la Praga, ca să mulțumească pentru bunăvoie manifestația față de poporul român fostului împărat Ferdinand, care asemenea-l a primit foarte bine. S'a întors de acolo la Olmütz, unde a făcut visite la toți miniștrii, și în urmă a mers la Viena, unde întâlnindu-se cu ceilalți membri din delegație, au compus împreună și au subscris petițiunea națională, pe care au prezentat-o Monarhului în 25 Februarie 1849, iarăși în Olmütz.

Monarhul, primind petițiunea din mâna episcopului Șaguna, a dat delegaționii poporului român următorul răspuns:

— «Primesc cu bucurie asigurarea despre credința și alipirea curgioasei națiuni române, și recunosc cu gratitudine jertfele grele ce le-a adus pentru tronul meu și monarhia întreagă, în contra unei partie violătoare de legi, care a început răsboiul civil, și prin cerbicia sa îl face să mădureze. Petițiunea credințioasei mele națiuni române voi dispune să fie luată în apreciere amănunțită și o voi resolva în cel mai scurt timp, spre mulțumirea ei».

*

Și iarăși soarta și împrejurările așa au voit și așa au făcut, ca Românul cu care a ajuns mai pe urmă în coatingere Maiestatea Sa, împăratul și Regele *Francisc Iosif I* și să stee cu el vreme mai lungă de vorbă, să fie tot capul bisericii ortodoxe române din patrie, Esceleta Sa, Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Vasile Mangra*. În 12/25 Septembrie a. c. s'a prezentat Esceleta Sa în fața Monarhului, în castelul din Schönbrunn, pentru a depune jurământul de fidelitate ca Arhiepiscop și Mitropolit ales și întărit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria, iar după depunerea jurământului Esceleta Sa a fost primit în audiență particulară de jumătate oră. Revocăm în memoria cetitorilor noștri cele ce scrisesem în numărul 85 despre această audiență, când spuneam următoarele:

«Cu ocasiunea depunerei jurământului de fidelitate, ca ales și întărit Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, Esceleta Sa, Părintele *Vasile Mangra*, a fost primit în audiență particulară de jumătate oră, în castelul din Schönbrunn în Viena, din partea Maiestății Sale, împăratului și Regelui nostru *Francisc Iosif I.* Cu ocasiunea aceasta, după cum suntem informați dela loc competent, Maiestatea Sa și-a exprimat deplina preainălătă satisfacție asupra atitudinei poporului român din monarhie, atât pe câmpul de luptă, la diferitele fronturi, cât și acasă, și asupra credinței și alipirii de nou dovedite față de tron și de patrie. Esceleta Sa, Mitropolitul *Vasile Mangra* apoi a asigurat pe Maiestatea Sa, Monarhul nostru, despre sincera și neclintită fidelitate și loialitate a Românilor din monarhie, în special a celor din statul ungar, față de persoana Maiestății Sale, față de dinastie și față de patrie. Indoebi a accentuat Esceleta Sa, Mitropolitul nostru, că atacul perfid și nesocotit al României asupra Monarhiei austro-ungare a rupt orice legătură sufletească ce a existat până acumă între România din monarhie și cei din regat. Ceice mai înainte se considerau ca frați, astăzi stau față în față ca dușmani neîmpăcați. Români din patrie consideră atacul României asupra monarhiei austro-ungare ca un atentat criminal, îndreptat în contra intereselor neamului românesc, nu numai din monarhie, ci de pretutindenea, iar în contra trădătorilor nesocotiti ai causei românești, întreaga suflare românească din patrie, fără deosebire de partid, stă gata să lupte până la ultima picătură de sânge, jertfiindu-și viața și avere pentru tron și patrie.

Maiestatea Sa a luat cu vădită bucurie la preainălătă cunoștință aceste corecte și înțelepte declarări ale Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru *Vasile Mangra*, căruia mulțumitori și recunoscători avem să-i fim toți, pentru că s'a făcut la poalele tronului interpretul fidel al sentimentelor și al mentalității poporului întreg românesc din patria aceasta iubită și apărată și de el din toate puterile și cu toată credința și sinceritatea».

Tinărul Monarh printre Români.

In 5 Iunie 1852 împăratul *Francisc Iosif I.* a venit la Pesta. Dela 1817 împăratul Austriei nu intrase în Ungaria, decât numai până la Pojón, ca să deschidă dieta. A fost deci un mare eveniment acesta, și capitala Ungariei, care numără pe atunci 140,000 de locuitori, a făcut o primire neîntrecută de frumoasă tinărului domitor. Cum o sută de mii de oameni mai veniseră și din provincie, ca să aclameze pe tinărul monarh. Toate edificiile publice erau frumos decorate cu steagul casei domnitoare și cu steaguri naționale ungurești. Pretutindeni inscripții cu «Viribus unitis» și cu «Isten hozta». Iar aclamările la adresa monarhului erau asurzitoare. Cu un cuvânt, Maghiarii au făcut tot posibilul, ca să captureze inimă tinărului monarh. În 7 Iunie s'a acordat audiență la palat. Au fost primiți peste 150 de magnați maghiari, aparținători la diferitele partide politice. După ameza la 5 împăratul a trecut la Pesta (din Buda) în trăsătură deschisă, însoțit de Arhiducele Albrecht, iar publicul cu zecile de mii alerga după trăsătură, acălamându-l. A mers apoi la serbarea populară din pădurea orașului, unde l-au primit fete îmbrăcate în haine țărănești, și luându-l de braț l-au condus la o masă întinsă unde l-au omenit cu păpricaș de pește. În fiecare seară era iluminată splendidă în oraș. Monarhul a rămas încantat de buna primire ce i-să făcut. Monarhul purta uniformă unui colonel de husari. A stat până în 11 Iunie în Pesta, asistând în 9 Iunie la inaugurarea monumentului Hentzi, cel atât de mult urgosit mai târziu din partea Maghiarilor, iar în 11 la ameza a plecat la Czegléd, și de aici la Timișoara, unde i-să făcut primire tot așa de grandioasă ca și în Pesta, cu deosebirea, că aici primitorii nu erau Unguri, ci Nemți, Români și Sârbi. Împăratul a pus cu propria mâna fundamentul la monumentul ridicat în una din piețele Timișoarei întru amintirea bombardării acestuia oraș, făcută în decurs de 107 de zile.

La acest act solemn, ținut în Timișoara, împăratul a provocat românește pe soldații români, cari au luat parte la apărarea Timișoarei în 1849, să pășască înainte și să arunce și ei căte o piatră în groapa fundamentalului mărețului monument. Pațru ostașe de rând s-au supus ordinului și au pus petri alătura cu peatra împăratului. După terminarea solemnității M. Sa a dat fiecărui soldat care a luat parte în luptele de apărare căte 2 galbeni, subofițierilor căte 3 galbeni, iar căpitanii români Grozăvescu și Babici, apoi locotenienii Adamescu, Iacobescu și Bodrila, au fost poftiți la masă din partea împăratului.

La audiențele date, împăratul a primit întâi deputații români, stătătoare din 40 de iniți, și după ascultarea vorbirii de binevenire M. Sa a asigurat pe Români, că e convins cu credința Românilor cătră tron și casa domnitoare, și speră, că așa vor rămânea ei și în viitor.

Dela Timișoara monarhul a mers la Arad, unde a fost tot așa de bine primit. Din partea Românilor l-au felicitat preoții, în frunte cu administratorul diecesan, *Patriciu Popescu*, care a rostit o frumoasă cuvântare. Împăratul a răspuns în termeni foarte calzi, aducând de nou elogii națiunii române pentru credința ei către tron. De aici a plecat la Oradea-mare, unde primirea a fost curată românească. Împăratul a vizitat biserică greco-catolică română, primit fiind în ușă de către episcopul Erdélyi, cu înaltul său cler. Întrugul oraș era plin de steaguri românești și de flămușe casei domnitoare. Inscriptiuni și transparente românești număroase. Împăratul a plecat apoi la Dobrițin, și trecând prin alte orașe maghiare, s'a reîntors la Buda. Pretutindenea monarhul a finit reviste militare, dând probe de o deosebită pricepere în arta militară, și pretutindenea monarhul și-a adus amintire și de sâraci, disponând să se impartă între ei bani din propria sa casetă.

După alte două călătorii, întreprinse prin pările ungurene, împăratul a plecat într-o nouă călătorie, spre Ardeal. În 20 Iulie 1852 notabilitățile Ardeleani îl așteptau la graniță, pe vârful dealului dela Coșovita. Aici era guvernatorul Ardeleanului, principalele de Schwartzenberg, și aici era și episcopul Șaguna, înconjurat de protopopii și de preoții săi. Un număr frumos de magnați maghiari din pările Hunedoarei asemenea aștepta aci sosirea monarhului. Pe vârful dealului era ridicat un arc triumfal. Episcopul Șaguna aici era postat cu clerul său. Episcopul și preoții erau îmbrăcați în ornate. La ora unu d. a. a sosit împăratul, însoțit de arhiducele Albrecht. Monarhul s'a dat jos din trăsătură și a primit raportul guvernatorului Schwartzenberg, care i-a prezentat persoanele mai marcante prezente. Împăratul a pășit apoi deadreptul spre episcopul Șaguna, care i-a rostit o cuvântare frumoasă de binevenire.

Împăratul a răspuns, că cu deosebită placere primește omagiul Românilor, fiind convins, că Români și pe viitor îi vor fi credințioși, ca și în trecut. Împăratul a vorbit apoi cu Șaguna și cu preoții ce-i fură prezenți, iar după aceea trecu la maghiarii, primind salutul lor.

Între aclamări însoțite monarhul și continuă drumul spre Dobra, însoțit de întregul public.

La Deva apoi au primire asemenea grandioasă. Împăratul a fost salutat din partea Românilor prin rostul vicariului Stefan Moldovan.

Primire frumoasă i-să făcut apoi monarhului în Munții Apuseni, pentru că dela Deva într'acolo și-a luat drumul. A trecut prin Criș la Brad, întâmpinat fiind pretutindenea cu semne vii de bucurie. Tot așa în Baia-de-Criș și Hălmagiu, unde îl aștepta întregul popor în haine de sărbătoare. În vârful munțelui Găina, protopopul Simion Balint, eroul dela 1848, i-a ținut vorbire rostită în limba latină, rugându-l la fine să caute, ca credințioșii săi Români să-l poată numi «renăscătorul ginte române».

Împăratul a rămas adânc impresionat de călduroasele cuvinte ale protopopului, cum și de entuziasmul cu care a fost primit din partea poporului dela munte. S'a făcut popas în vârful munțelui Găina, și s'a găsit o simplă gustare pe seama monarhului și a suitei sale, iar apoi M. Sa a plecat prin Vidra la Câmpeni. Pretutindenea arcuri triomfale, portale frumoase și artificiale, decorate cu produsele Moților, cu donițe, doage, sindrilă, etc.

In Câmpeni a fost culmea entuziasmului. Clopotele sunau la toate bisericile. Moții au eşit călare înaintea împăratului, iar cei rămași acasă l-au primit cu facile aprinse. Împăratul a durmit în Câmpeni, unde era chemat și Iancu. Iancu însă nu a venit. Barițiu nu spune, că motivul a fost următorul: Iancu a sosit noaptea, și voind să intre imediat la împăratul, a fost tratat foarte brutal din partea adjutanțului. Iancu a incălcătat atunci și a plecat. Nu l-a mai văzut nimeni cătă vreme împăratul a umblat prin Ardeal.

Dela Câmpeni monarhul a plecat dimineață la Roșia, unde fu primit de nou de către protopopul Balint, în apropierea bisericii, sub o poartă triumfală. Împăratul s'a suit apoi la Detunata, unde l-au așteptat mari suprineri, anume: o poartă triumfală, frumoasă fără păreche, un tron de domitor, o masă cu inscripția «Masa împăratului *Francisc Iosif I.* și «Virtutea română la 1852», lucrată din piatră de basalt de parohul unit din Bucium Iosif Tura. Pe masa aceasta s-au golit traistele Moților, din cari a gustat împăratul, și pe masa aceasta i-să servit și balmoșul gătit în pripă. Iar după mâncare împăratul și-a stămpărat setea cu o îngrijitură de vin roșu, din plosca protopopului Balint. După masă petrecere poporala. S'a intins un joc românesc, la care împăratul privea cu mare placere, iar pe flăcăul cel mai deosebit în jocul românesc, la care împăratul a plecat apoi la Zlatna și de aci la Alba-Iulia, unde Români l-au primit, în frunte cu episcopul Șuluțiu din Blaj, cu un entuziasm de nedescris.

Episcopul Șuluțiu i-a rostit cuvântarea de întâmpinare, la care împăratul a răspuns, accentuând convingerea sa despre fidelitatea Românilor și promițând, că le va fi părinte adevarat.

La locuință împăratul a fost primit de fetele române, îmbrăcate în alb, cu cântecul «Doamne ține și protege», imnul împăratesc. Fetele i-au oferit buchete și cununi de flori. Seara iluminată splendidă. Era la 22 Iulie. În ziua următoare s'a pus peastră fundamentală pentru monumentul colonelului Losenau, mort în luptele cu insurecenții. După actul solemn M. Sa a plecat la Sibiu, unde a sosit în 23 Iulie, seara la 5. Intrarea în oraș a făcut-o călăre. Orașul era frumos decorat, iar poporul numeros l-a aclamat cu frenesi. Întru întâmpinare i-au esit în căre toate autoritățile și toate notabilitățile locale, cum și clerul român, în frunte cu episcopul Șaguna, care i-a ținut o nouă vorbire de binevenire, tot în sensul vorbirei rostită la granița Ardeleanului. Monarhul a finit imediat revistă militară asupra trupelor postate în piață mare, iar de aci a mers la biserică română, unde s'a celebrat un Te deum pentru buna sosire a M. Sale, prin însuși episcopul Șaguna. Seara reprezentare de gală la teatru și mare iluminare în oraș.

In ziua următoare s'a pus prin însuși împăratul peastră fundamentală la spitalul orașului din Sibiu, s'a făcut recepție și o excursie la Turnu-roșu, unde împăratul a fost salutat din partea principelui român al Munteniei, Ștefan Vodă, care i-a ținut o cuvântare frumoasă de binevenire.

Dela Sibiu împăratul a plecat la Brașov, unde primirea a fost asemenea grandioasă. Cler și popor, în frunte cu protopopul Popasu, l-a condus în biserică, unde s-au cunoscut rugăciuni pentru sănătatea și bunăsosire a M. Sale. Dela Brașov monarhul a trecut în săcuime, iar de aci a mers acasă, la Viena, prin Marburăș.

In 30 Iulie, cu datul din Sighișoara, a fost subscris rescriptul imperial prin care episcopul greco-neunit din Transilvania, Andrei Saguna, primește rangul de consilier intim al M. Sale pe lângă scutirea de taxe (baronatul îl primește mai nainte). Iar în 2 August comandanțul general din Sibiu aduce la cunoștință publică, că la 24 Iulie (pe când să aflu în Sibiu) M. Sale a dăruiat lui Axente Sever, asesorul tribunalului criminal din Alba-Iulia, și lui Simion Balint, protopop în Roșia, crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif. Din prilejul călătoriei M. Sale prin Ardeal s-au mai făcut apoi și alte decorări și împărțiri de distincții. La 1 Octombrie monarhul a plecat într-o nouă călătorie, prin Croația, Slavonia, Fiume, unde a fost primit cu aceeași bucurie și iubire, ca prin Ungaria și Ardeal.

Răsboiul.

Orașul Craiova a fost luat de trupele aliate, germane și austro-ungare, după o luptă scurtă, avută cu trupele române. Pe ambele maluri ale rîului Olt trupele române sunt în retragere. Pela Câmpulung atacurile vehementă române, pentru recucerire de teren, au retras fără rezultat. Pe celelalte locuri la frontul răsăritean nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. La frontul italian situația e cea veche; trupele noastre resping atacurile dușmane. La frontul dela apus trupele germane, puse în stare de defensivă, își apără cu viteză pozițiile. În Dobrugea e foc de artilerie, în Macedonia trupele franceze și sârbești au luat orașul Monastir (Bitolia).

NOUTĂȚI.

Moartea Monarhului. In Sibiu stirea despre decedarea Maiestății Sale, Împăratului și Regelui Francisc Iosif I, a sosit Mercuri dimineață, când numărul trecut al ziarului nostru era tipărit. Imediat au fost puse steaguri negre pe toate edificiile publice, precum și pe cele mai multe case particolare, iar publicul, consternat și îndurerat, discuta în grupuri mici pe străde asupra tragicului eveniment. S'au arborat steaguri negre și pe reședința mitropolitană a noastră, pe catedrală, seminar, casa tipografiei și librăriei arhidicezane, pe edificiul «Albinei», la «Lumina», la «Muzeul Asociației», la școală de fete a «Asociației», la casa meseriașilor români, etc. etc.

Noul Monarh. In momentul în care a închis ochii pe veci Maiestatea Sa, Împăratul și Regele Francisc Iosif I, toate drepturile și datorințele de domnitor au trecut asupra Moștenitorului de tron, asupra Arhiducelui Carol Francisc Iosif, acum împăratul și Regele nostru. Maiestatea Sa, noua monarh, s'a născut în 17 August 1887, ca fiul mai mare al arhiducelui Otto, frate al Moștenitorului de tron asasinate în Sarajevo, Francisc Ferdinand. A făcut studii serioase în Viena și Praga și s'a căsătorit în 21 Octombrie 1911 cu principesa Zita de Parma și Bourbon. Are patru copii. Primnăscutul și acum moștenitorul de tron e Arhiducele Francisc Iosif Otto, născut în 20 Noemvrie 1912.

Parastas în Oradea-mare. Duminecă, în 6/19 Noemvrie a. c. după terminarea sfintei liturgii, în biserică catedrală din Oradea-mare s'a oficiat parastas pentru împărateasa și regina Elisabeta. A pontificat Exce-

lența Sa, I. P. S. Domn arhiepiscop și mitropolit al nostru Vasilie, asistat de P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca, asesorul consistorial Gheorghe Tulbure, preotii locali Gheorghe Papp și Vasilie Popovici și diaconul Dr. Octavian Costea. Răspunsurile le-au dat clericii seminarului «Andrei», cari după cum se știe, în mod interimal urmează cursurile teologice la Oradea-mare.

Parastas în Sibiu. Luni în 20 Noemvrie a. c. s'a celebrat prin dl parch Ioan B. Boiu în biserică ort. română din Sibiu subordinul Iosefin parastas într-o vecinie od hñă a Împăratesei-Regine Elisabeta. La acest act de pietate au asistat elevii gr.-or. rom. dela școala din Sibiu, sub conducerea profesorilor.

Parlementul ungár. Se anunță din Budapesta, că în 27 Noemvrie a. c. se intrunește camera deputaților, pentru a-și exprima condenările din prilejul morții M. Sale Împăratului și Regelui Francisc Iosif I.

Noul împrumut de răsboi. A apărut prospectul pentru subscriski la al cincilea împrumut ungár de răsboi. Se emit obligații de rentă 6% și obligații de 5½%, amortizabile cu începere dela anul 1922 cu 105 coroane. Indemnătm. pe toți cei ce dispun de bani, să-și cumpere astfel de efecte sigure și prin aceasta să ajute în acelaș timp izbânda nouului împrumut de răsboi.

Ziaristic. Redacția ziarului *Revista Economică* din Sibiu anunță, că deocamdată, până la altă dispozitie, își sisteză apariția organului; dar speră, să poată sta la dispozitia băncilor noastre pe timpul sezonului publicării încheerilor anuale pro 1916.

Blanchete nouă de cambi. Cu ziua de 1 Decembrie 1916 se pun în circulație blanchele nouă de cambi, identice cu blanchele vechi, care se mai pot întrebui la până la 30 Noemvrie a. c., iar după aceea (până în 28 Februarie 1917) se pot schimba gratuit la oficile de dare cu blanchele nouă.

Pentru Crăciunul soldaților. Societatea Crucea Roșie a întreprins și în anul acesta o acțiune pentru adunarea darurilor de Crăciun pe seama soldaților pe câmpul de răsboi. Maiestatea Sa, marele nostru domitor, contribuise în acest scop, eu puține zile înainte de a muri, zece mii de coroane.

Iarăși luminăriile. Este mare lipsă de cărbuni în Franța. Ministrul francez de interne cere, ca populația să-și reducă în măsură că mai mare iluminarea locuințelor. Parisienii au ajuns să întrebuițeze iarăși luminăriile, ca în vremile de demult, cu presentimentul că li se vor mai cere și alte sacrificii.

† Nicolae Dubles, fost notar comună, apoi oficiat la direcția financiară din loc, după un morb scurt a răposat în Domnul Miereuri în 9/22 Noemvrie a. c. în etate de 59 ani. Înmormântarea a avut loc Vineri, în 11/24 Noemvrie în cimitirul central din loc. — Odihnească în pace!

Oficiu pentru alimentarea poporului din Austria. Dupa exemplul din Germania și Ungaria, s'a înființat și în Viena un oficiu pentru alimentarea poporului, având menirea să se ocupe cu toate afacerile privitoare la întreținerea poporului cu alimente în vreme de răsboi.

Serviciul civil pentru femei. Guvernul german planuiește să introduca obligativitatea serviciului civil la femeile Germaniei. Femeile adecă, conform facultăților lor, au să fie instruite în vreme de pace, cu scop ca în cazuri de răsboi să poată intra imediat în serviciul de ajutorare al răsboiu, fară să li se dea pregătire nouă. Se înțelege de sine, că femeile care au să-și împlinească îndatoririle de mamă, fac excepție, și legă nu le va constrângă să se pună în serviciul statului. Activitatea principală a femeilor, care vor munca în interesul public, va fi consacrată serviciului din spitale, diferențelor birouri de toate categoriile, lucrărilor de muncă și a.

Cea mai mare luptă aeriană. În 9 Noemvrie 1916, cum se scrie din Geneva, s'a dat cea mai mare luptă aeriană în actualul răsboi.

După știrile ziarului *Matin*, o flotă aeriană engleză, stătătoare cam din 70 de aparate, avea intenția să execute un bombardament îndărătu frontului german. Aviatorilor germani li s'a signalizat îndată apropierea adversarului.

Luptătorii s'a isbit deasupra localității Bopaume la o înălțime de 1500 metri. Încărcarea era zguduitoare. Nu mai puteai deosebi prietenul de dușman.

Douăzeci de minute a durat luptă la deosebite înălțimi. S'a dovedit și de astădată superioritatea aviatorilor germani.

Aproape deodată s'a prăbusit patru avioane engleze în linia de luptă a dușmanului.

Intrăceea se pornise un vânt violent din spate apus. Dar luptătorii se iritaseră atât de mult, încât nu mai luau în seamă direcția curentului.

Câteva aparate, rău stricate, fură în grabă scoase din luptă. Un aviator britanic era mort, alți doi englezi se alese să cu rane grave. Trei avioane germane s'a sfârmat de pământ, altele au căzut îndărătu frontului german.

Soldații de jos, în vremea aceasta, uitaseră de răsboiu lor. Focurile de pușcă și de tunuri încetaseră și de-o parte și de alta. În tranșeele engleze și germane se ridicaseră toți ostașii, privind cu ochii mari la drama fantastică, ce se petreceea în văzduh.

Nr. 9715. (176) 1-3

CONCURS.

In scopul conferirei stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1917 din fundația *Andronic*:

I. Pentru învățăței de orice meserie.

II. pentru sodalii, deveniți de atari în decursul anului 1916.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără intrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se scrie concurs pe lângă următoarele condiții:

Toți potenții la ajutorare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.

2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părintilor.

3. Atestat familial dela parohul locului despre familia părintilor concurrentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indica în acest atestat: căi princi minori sunt în familie, căi cercetează școala și căi mai sunt la meseria.

Concurenții pot fi numai Români ortodocși născuți în arhidițeza Transilvaniei.

In special au să dovedească:

I. Invățăței.

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au ceresat școala poporă, ori altă școală superioară;

c) că a încheiat contractul cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărăț dela măestru despre sprijul ce-l arată în meseria, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catichetul sau parohul local.

Contractul trebuie acela la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de invățăței, ceeaace vor dovedi prin atestatul autoritatii industriale (art. de legă XXVII din 1884 §. 67);

b) că au purtat bună și fac spor multămitor, ceeaace vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărăț dela măestru;

c) ceice vor dovedi că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferați.

III. Sodalii, cari sunt în condiții de a deveni măestri:

a) să aibă certificatul de măestru;

b) să fi lucrat cel putin 6 ani fără intrerupere în calitatea de căfăru, ceeaace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărăț dela măestru la care au lucrat;

c) în cerere să arate anume locul unde voiește să se șeze ca măestrii, ca fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe societatea lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserică și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate consistorului arhidițean gr.-oriental din Sibiu de prezent în Oradea-mare, Nagyvárad, Szt.-László-tér. Fekete Sas pallota și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1916 st. v.

Cererile neinstruite în regulă și ce intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Ora de amară, (Nagyvárad), din dîntă Consistoriului arhidițean ca epitetopese ținută la 1 Noemvrie, 1916.

Consistorul arhidițean

Nr 482/1916.

(175) 1-

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante clasa a III-a Bucium-Sat, protopopiatul brândului, se scrie concurs cu termen 30 zile dela prima publicare în „Telegraf Român”.

Emolumentele împreună cu aceste sunt cele fascioane în coala B pentru întregirea dotației dela stat.

Concurenții să-și înainteze cererile subsemnatului oficiu în terminul deschis să se prezinte în vre-o Dumineacă sau să bătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Abdiului în conțelegeră cu comitetul parohiei.

Abrud 24 Octombrie 1916.

Petru Popoviciu, protopresbiter.

Atelierul tehnic pentru dimensiuni.

Strada măcelarilor Nr. 30.

(174) 1-3 al lui

E. Dieker

e deschis dela 9-12 înaintea amese-

Publicații.

Comuna Orlat dă în arândă pcalea licitații publice în 3 Decembrie a. c. la 10 oare a. m. ospătării comunale, pe termin de un an, încănd dela 1 Ianuarie 1917.

Prețul strigării: 2000 cor.

Tot atunci se arândează și în cancelaria comună pe anul 1917.

Prețul strigării: 400 cor.

Condițiunile de licitație se pot privi în cancelaria comună.

Orlat, la 15 Noemvrie 1916.

(173) 3-3 Primăria comună.

Caut

spre cumpărare în cantitate mare rachiul de prune, drojdii sau trevere, să fie calitate bună și curată. Vânzătorii au să se adresa, arătând totodată și prețurile, către firma:

Traian Marian,

Sibiu Strada Turnului Nr. 48 (lângă casarma honvezilor).

În „Biblioteca meseriașilor români” au apărut:

Nr. 1. A. Kotzebue: Nepotul răsfățat, farsă în 5 acte (după o traducere a lui Ioan St. Șuluțiu, prelucrată de T. V. Păcătan).

Nr. 2. I. Ne-troy: Pribegii, comedie din viața meseriașilor în două acte, localizată de Dr. Seb. Stanca.